

Å R S B E R Ä T T E L S E 2 0 0 1

HÖGSTA
FÖRVALTNINGS-
DOMSTOLEN

Högsta förvaltningsdomstolens årsberättelse 2001 har publicerats på finska, svenska, engelska och franska.

Bilden på omslaget föreställer byggnaden vid Fabiansgatan 15, som är i högsta förvaltningsdomstolens bruk. Högst uppe på fasaden står årtalet 1901. År 2001 hade således hundra år förflutit sedan byggnaden uppfördes.

Innehåll

- 4 Högsta förvaltningsdomstolen,
rättsstaten och samhället
president
Pekka Hallberg
- 6 Högsta förvaltningsdomstolen som
högsta instans i förvaltningsmål
- 7 Rättskipningen år 2001
- 9 Om markanvändnings- och byggmålen
förvaltningsrådet
Ritva Koljonen
äldre förvaltningssekreterare
Hannu Ranta
- 10 Om konkurrensmålen
förvaltningsrådet
Ahti Rihto
äldre förvaltningssekreterare
Irma Telivuo
- 11 Om patent och nyttighetsmodeller
överingenjörskapet
Karri Vartiainen
förvaltningssekreterare
Kristina Björkvall
- 12 Verksamheten
- 15 Organisation och personal
- 18 Statistik
- 31 De regionala förvaltningsdomstolarna och
övrig förvaltningslagskipning i lägre instans

Högsta förvaltningsdomstolen, rättsstaten och samhället

Pekka Hallberg
president vid högsta förvaltningsdomstolen

Inför de senaste världshändelserna har många av oss känt oro för utvecklingen i samhället. För oss finländare är det viktigt att stå fast vid vår rättsstat och dess grundvärderingar, människornas frihet och rättigheter och den sociala rättvisan.

Rättskipning uppfattas ibland enbart som problemlösning, då det mest är brott, skadestånd och rättegångskostnader som lyfts i förgrunden i offentligheten. Rättskipningens betydelse för jämvikten i samhället är emellertid mycket större.

Förvaltningsdomstolarnas roll för rätts-säkerheten. Förvaltningsprocessen intar en nyckelställning när vi frågar oss hurudan rättsstaten är som vi lever i. Vi kommer ständigt i kontakt med myndigheterna och måste hävda vår rätt i frågor som rör till exempel beskattningen, miljön, socialskyddet och kommunalförvaltningen. Högsta förvaltningsdomstolen avgör mål från förvaltningens alla områden och instanser.

Dessa mål illustrerar hur väl den finländska rättsstaten fungerar. Då en tredjedel av målen anknyter till Europeiska unionens lagstiftning, öppnar de också ett perspektiv över den rättsliga verkligheten i Europa.

Högsta förvaltningsdomstolen avgjorde 3.612 mål under året 2001. Flertalet beslut, ca 2.400, var avgöranden i sak.

Den genomsnittliga behandlingstiden var drygt 10 månader. Naturamålenas antal under de föregående åren har gett upphov till en eftersläpning som småningom kommer att avhjälpas, och skyndsamhetskraven kommer åter att uppfyllas.

En betydande strukturereform som genomfördes under det gångna året var sammanslagningen av konkurrensrådet och marknadsdomstolen till en nyinrättad marknadsdomstol, som är en specialförvaltningsdomstol. Det finns planer på att reformera besvärssystemet i fråga om utkomststödet och att öppna vägen till högsta förvaltningsdomstolen för extraordinärt ändringssökande också i försäkringsdomstolens beslut. Reformerna ökar förvaltningsdomstolsväsendets ansvar för rättssäkerheten.

Domstolsbeslutens verkningar. När domstolarna avgör tvister vinnlägger de sig om att tillförsäkra parterna en rättvisa som grundar sig på lag. I många fall sträcker sig beslutens samhällliga och nationalekonomiska konsekvenser emellertid utöver kretsen av parter. Denna årsberättelse, som

är den 33 i ordningen, ger exempel på sådana ärenden som gäller markanvändning, ekonomisk konkurrens och patent. För att göra besluten tillgängliga för den samhällliga och ekonomiska forskningen har högsta förvaltningsdomstolen inlett en serie forskningspublikationer. De första grundläggande redogörelserna har redan kommit ut.

Exempel på sådana beslut under året 2001 som har vittomfattande konsekvenser är hur hälsovårdstjänster beaktas i utkomststödet, diabetikernas rätt till vårdförnödenheter, rätten för dem som arbetar i specialbranscher att dra av särskilda levnadskostnader från sina löneinkomster, den skattemässiga behandlingen av pensionerade återinflyttare och prissättningen för uthyrning av det fasta telefonnätet. Likaså kan lagskipningens skyndsamhet t.ex. i planläggningsmålen många gånger vara utslagsgivande för bostads- och sysselsättningsläget.

Tillgången till rättsskydd. Rättsskyddet är en grundläggande rättighet för varje individ. I grundlagen fastställs principerna för en rättvis rättegång och god förvaltning. Till dem hör offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring. Rätten att söka ändring måste ses ur medborgarnas synvinkel och inte som ett led i uppläggningsarbetet av domstolarnas arbete. Vår grundlag går längre än de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter, så varför kunde Finland inte stå som förebild när det gäller att utveckla rättegången?

De senaste årens rättegångsreformer borde äntligen justeras genom att skära ned på formföreskrifterna och därigenom sänka rättegångskostnaderna. Även om utgifterna aldrig har utgjort något hinder i förvaltningsprocessen, finns det rum för en snabbare och mer omedelbar process. Effektiviteten minskar bruket av besvär i avsikt att förhåla beslut.

Rättskipningens realitet. Utmärkande för förvaltningsprocessen är en aktiv processledning. Parterna i offentlighetsrättsliga tvister är inte alltid jämbördiga. Genom att se till att målen blir utredda kan jämvikten i rättegången förbättras i

fall där en myndighet står som motpart till en enskild person. En viktig faktor för rättssäkerheten är att målen inte avgörs på grundval av bristfälliga handlingar. Besluten måste överensstämma med verkligheten.

Till rättskipningens realitet hör att besluten motiveras öppet och utförligt. Detta är viktigt såväl för parterna som för styrningen av rättspraxis genom de högsta domstolarnas avgöranden. Syftet med offentlighetslagen är god informationshantering i myndigheternas verksamhet. En ny lag om rättegångars offentlighet är också under beredning.

Kommunikationen inom högsta förvaltningsdomstolen har utvecklats genom ett förnyat diariesystem och genom att principbesluten offentliggörs på domstolens hemsida redan den dag de ges. All maktutövning, också den dömande makten, måste vara öppen för insyn och kritik. En stark dömande makt och tilltro till dess opartiskhet kan endast byggas på öppna förfaranden.

En välfungerande rättsstat. Förutom rättsstatsprincipen, lagbundenheten, jämvikten i maktfördelningen och de grundläggande mänskliga rättigheterna är det skäl att tänka på systemets effektivitet. Domstolarna bär ett stort ansvar för rättsstatens verklighet. De vardagliga problemen formar bilden av vad som är rätt och fel och hur rättvisan har sin gång i samhället.

Domstolarna måste naturligtvis också svara för ett ändamålsenligt utnyttjande av resurserna, för hanteringen av ärenden och för verksamhetens resultat. Till högsta förvaltningsdomstolens uppgifter hör enligt grundlagen också att övervaka de lägre domstolarnas verksamhet samt att ge utlåtanden och vid behov framställningar om lagstiftningsåtgärder. Dessa uppgifter framhäver det samhälleliga ansvaret för att utveckla rättssäkerheten, rättvisan och rättsstaten. ■

Högsta förvaltningsdomstolen som högsta instans i förvaltningsmål

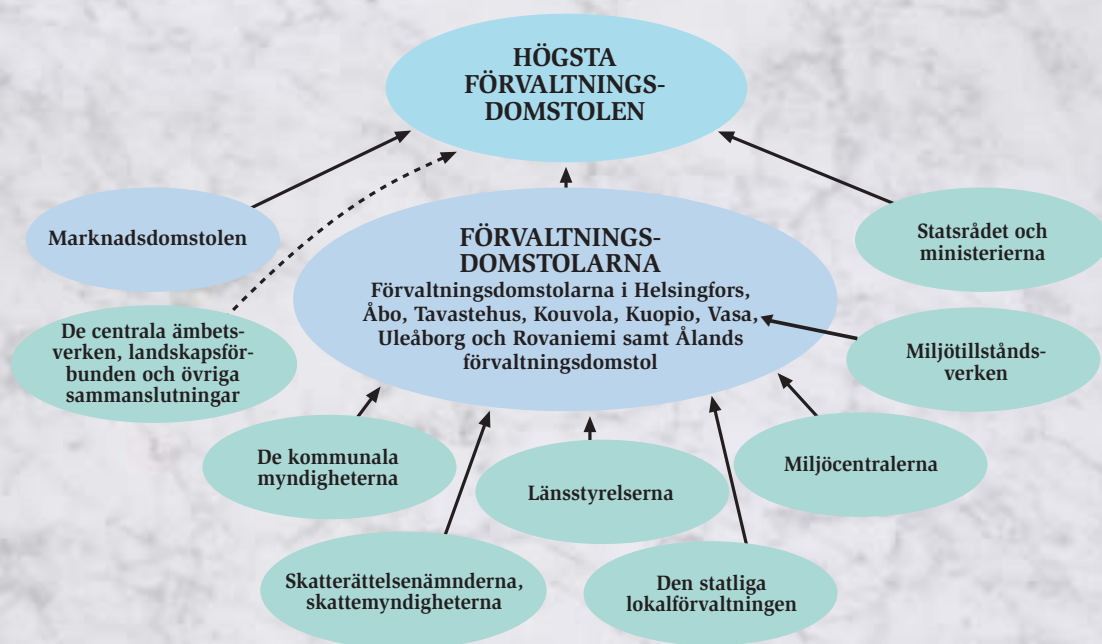
Enligt Finlands grundlag utövas den högsta domsrätten i förvaltningsmål av högsta förvaltningsdomstolen. I tviste- och brottmål utövas den högsta domsrätten av högsta domstolen. Högsta förvaltningsdomstolen och högsta domstolen inrättades år 1918.

Högsta förvaltningsdomstolen övervakar också rättsskipningen inom sitt behörighetsområde. Målet är att säkerställa att det administrativa domstolssystemet fungerar effektivt som helhet.

Grundlagen förutsätter att all utövning av offentlig makt skall bygga på lag. Var och en har rätt att få lagligheten av ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter avgjord vid en förvaltningsdomstol. Den allmänna rätten att söka ändring i förvaltningsbeslut regleras närmast i förvaltningsprocesslagen.

Förvaltningsprocesslagen reglerar lagskipningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förvaltningsprocessens uppgift är att upprätthålla rättssäkerheten och trygga ett effektivt rättsskydd som svarar mot materiellt rättsliga krav.

Rättsskyddskravet framhävs också av förvaltningsprocesslagens bestämmelse om utredning av ärenden, även kallad officialprincipen eller rättsskyddsprincipen. Förvaltningsdomstolen skall för sin del se till att målen blir utredda. Parterna kan i allmänhet föra sin sak utan ombud, vilket gör det lättare att söka ändring och få rättsskydd. Förvaltningsprocessens syfte är att målen inte skall avgöras på grundval av bristfälliga utredningar och att rättsskyddet är reellt. ■

Rättskipningen år 2001

Inkomna. År 2001 inlämnades 3.752 nya mål till högsta förvaltningsdomstolen. Av dem var 3.446 besvärsmål eller mål som förutsätter besvärstillstånd och 306 ansökningsärenden, de flesta av dem var ansökningar om återbrytande.

Den till antalet största gruppen besvärsmål och mål som förutsätter besvärstillstånd var skattemålen, 23 procent av alla inkomna (28 procent år 2000). Övriga stora grupper var socialmålen 13 (14) procent, bygg- och planläggningsmålen 13 (10) procent, miljö- och vattenmålen 7 (6) procent, utlänningsmålen 7 (4) procent, hälso- och sjukvårdsmålen 6 (5) procent, tjänstemannamålen 5 (5) procent och kommunalmålen 4 (5) procent. Högsta förvaltningsdomstolens diariplan omfattar 180 olika grupper av ärenden.

Avgjorda. Högsta förvaltningsdomstolen avgjorde 3.612 mål år 2001. Av dem var 2.120 besvärsmål och 1.170 mål som förutsät-

Lagskipningsfrågor avgörs i allmänhet i sammansättningar med fem domare. I andra avdelningens sammanträde (från vänster) referendarierådet Paula Tenkanen som föredragande, förvaltningsrådet Raimo Anttila, förvaltningsrådet Ahti Rihto som ordförande, förvaltningsrådet Ismo Talikka, förvaltningsrådet Tuulikki Keltanen och förvaltningsrådet Heikki Kanninen.

ter besvärstillstånd. De återstående 322 avgjorda målen gällde närmast extraordinärt ändringsökande.

Den genomsnittliga behandlingstiden för avgjorda mål var 10,9 månader.

Högsta förvaltningsdomstolen förrättade syn fyra gånger under året 2001.

I slutet av året var antalet anhängiga mål vid högsta förvaltningsdomstolen 3.281.

Inget system med allmänt besvärstillstånd. Merparten av de mål som behandlas i högsta förvaltningsdomstolen är inte underställ-

da besvärstillstånd. I regel har parterna således besvär rätt, och högsta förvaltningsdomstolen meddelar materiellt rättsligt avgörande i sak.

De viktigaste grupperna av ärenden som enligt respektive lagar förutsätter besvärstillstånd är skattemålen, utlänningsmålen och målen som gäller utkomststöd. Å andra sidan har kriterierna för att bevilja besvärstillstånd i allmänhet definierats så att sökande av ändring hos högsta förvaltningsdomstolen inte enbart skall utgöra ett system för prejudikat.

Av de avgjorda 1.170 målen som förutsatte besvärstillstånd beviljades tillståndet i 260 fall, dvs. 22 procent. Av de avgjorda målen som förutsatte besvärstillstånd var 722 skattemål. Av dem bifölls ansökan om besvärstillståndet i 143 fall, dvs. 20 procent. Av de avgjorda 3.612 besvärsmålen och målen som förutsätter besvärstillstånd avgjorde högsta förvaltningsdomstolen i sak sammanlagt 2.380, dvs. 66 procent.

Publicering av prejudikat. Sedan 1918 har högsta förvaltningsdomstolen publicerat sina principiellt viktigaste avgöranden i årsboken. Till årsboken väljs sådana mål som är betydelsefulla för rättstillämpningen i andra likartade fall eller annars är av allmänt intresse.

I juli gav högsta förvaltningsdomstolen sina hemsidor (<http://www.hfd.fi> och <http://www.kho.fi>) en ny struktur och utformning. Publiceringen av besluten förnyades i september så att referaten av de avgöranden som väljs ut för årsboken publiceras på hemsidorna redan samma dag besluten ges i samma form som de senare kommer att ha i årsboken.

I årsboken för år 2001 publicerades referat av 69 avgöranden. Dessutom publicerade högsta förvaltningsdomstolen på sina hemsidor 154 referat över andra avgöranden än de som hade valts ut för årsboken. Besluten om vilka avgöranden som skall publiceras i årsboken som referat eller kortare redogörelser fattas av ordföranden för respektive sammanträde. Referat av högsta förvaltningsdomstolens prejudikat sedan 1944 finns tillgängliga i Finlex författningsdata (<http://www.finlex.fi>).

Medborgarnas tillgång till högsta förvaltningsdomstolens diarieuppgifter förbättrades i juni då en ny kundterminal togs i bruk för ändamålet i registratorskontoret. Med hjälp av domstolarnas datasystem Kyösti kan kunderna bläddra i domstolarnas offentliga diarieuppgifter i elektronisk form. Systemet omfattar uppgifter om ärenden som har inkommit till högsta förvaltningsdomstolen från och med 1.6.2001.

För att främja studiet av rättskipningen har högsta förvaltningsdomstolen inlett en serie forskningspublikationer. År 2001 utkom den första, en basutredning om *högsta förvaltningsdomstolens avgöranden som underlag för samhällsforskningen och den ekonomiska forskningen*.

Begäran om förhandsavgörande av EG-domstolen. Under året 2001 begärde högsta förvaltningsdomstolen två förhandsavgöranden av Europeiska gemenskapernas domstol i frågor som gällde sidosten och anrikningssand som uppkommer i gruvdrift respektive parallellimport av läkemedel. ■

Om markanvändnings- och byggmålen

*Ritva Koljonen
förvaltningsråd*

*Hannu Ranta
äldre förvaltningssekreterare*

Andelen besvär som gäller markanvändningsplanering och byggande var ca 13 procent av alla mål som inkom till högsta förvaltningsdomstolen år 2001. Det är således fråga om en förhållandevis stor enhetlig grupp.

Den gamla byggnadslagen ersattes redan 1.1.2000 med den nya markanvändnings- och bygglagen. Enligt övergångsbestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen skall byggnadslagen med vissa undantag iakttas i ärenden som var anhängiga hos förvaltningsmyndigheterna när lagen trädde i kraft. De flesta besvär som inlämnades år 2001 gällde således ärenden där byggnadslagen tillämpades.

De mest betydande rättsliga problemen i målen som avgjordes enligt byggnadslagen gällde beröringspunkterna mellan byggnadslagen och den övriga miljölagstiftningen. Oftast handlade det om skydd som grundar sig direkt på naturvårdslagen och som skulle beaktas i markanvändningsplaneringen enligt byggnadslagen. Tillämpningsproblem uppstod likaså genom byggnadslagens förhållande såväl till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning som till miljövårdslagen.

De flesta besvären gällde generalplaner som reglerar byggande på strandområden. De planlagda områdena var ofta stora. Målen handlade om motsättningar mellan strandägarnas ofta betydande

ekonomiska intressen å ena sidan och skyddskräven som baserar sig på internationella åtaganden å den andra. De rättsliga problemen hängde samman med förhållandet mellan bestämmelserna som garanterar skyddet av de områden som har föreslagits för nätverket Natura 2000 och kravet på opartiskt bemötande av markägarna, dvs. den byggrätt inom ett skyddsområde som skall ersättas.

De största målen som gällde detaljplaner enligt byggnadslagen handlade om att bevara stadsbilden eller byggnader av arkitekturhistoriskt värde. Syn förrättades i ett av målen.

Bestämmelserna i markanvändnings- och bygglagen om lokaliseringsstyrning av stora detaljhandelsenheter blev tillämpliga redan 1.3.1999 så att den gamla byggnadslagen fortfarande tillämpades till övriga delar. År 2001 avgjordes några undantags- och planläggningsmål där de rättsliga problemen gällde tillämpningen av dessa bestämmelser om systemet för lokaliseringsstyrning som en del av helheten såsom byggnadslagen utgör.

Målen enligt markanvändnings- och bygglagen som inkom till högsta förvaltningsdomstolen år 2001 var förhållandevis få till antalet (226) och koncentrerades till slutet av året. De publicerade avgörandena gällde rätten att bevilja undantag i strandzoner och områden som redan har en fastställd detaljplan respektive de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Dessutom avgjordes besvär som gällde detaljplan, undantag, tillstånd i områden i behov av planering och bygglov. ■

Om konkurrensmålen

Ahti Rihto
förvaltningsråd

Irma Telivuo
äldre förvaltningssekreterare

Under året 2001 träffade högsta förvaltningsdomstolen sammanlagt åtta avgöranden som gällde tillämpningen av lagen om konkurrensbegränsningar. De egentliga konkurrensmålen andel av högsta förvaltningsdomstolens avgöranden är således inte stor numerärt sett. Målen är i allmänhet omfattande och gäller stora ekonomiska värden. Konkurrensmålen väcker i många fall offentligt intresse. Då de enskilda målen dessutom rätt ofta har inbegripit juridiskt viktiga frågor, har högsta förvaltningsdomstolen beslutat publicera tre av konkurrensmålen som avgjordes år 2001.

Målen som gäller missbruk av dominerande ställning på marknaden utgör den klart största gruppen av konkurrensärenden. År 2001 behandlade högsta förvaltningsdomstolen frågor som gällde ägar-rabatter i lokal televerksamhet, rabattsystem vid försäljning av kalendrar, förmedling av taxibilar och rabattsystem på marknaden för läroböcker för gymnasiet.

Frågor som gäller anbudskarteller utgör också en tydligt avgränsad grupp bland konkurrensmålen som har underställts

högsta förvaltningsdomstolen för prövning. I de flesta fall är anbudskartellerna förknippade med offentlig upphandling. I ett avgörande som träffades under året 2001 konstaterade högsta förvaltningsdomstolen likväl att konkurrensrådet, vars behörighet i sig omfattar frågor såväl enligt lagen om offentlig upphandling som enligt lagen om konkurrensbegränsningar, inte vid behandlingen av en ansökan som gäller offentlig upphandling kan pröva om anbudsgivarna som deltar i anbudstävlan har brutit mot lagen om konkurrensbegränsningar.

Högsta förvaltningsdomstolen behandlade under året 2001 för första gången sedan lagen om konkurrensbegränsningar trädde i kraft 1992 ett ärende där det var fråga om en faktisk kartell. Ärenden som gäller kontroll av företagssammanslagning har hittills inte underställts högsta förvaltningsdomstolen för avgörande.

Vissa mål som omfattas av speciallagstiftning handlade likaså om att främja konkurrensen. Högsta förvaltningsdomstolen har prövat skäligheten enligt elmarknadslagen i prissättningen av elöverföring som innehavaren av ett eldistributionsnät i monopolställning har tillämpat och skäligheten enligt telemarknadslagen av prissättningen av accessnät med metalledning som innehavaren av ett fast telefontnät har tillämpat. ■

Om patent och nyttighetsmodeller

*Karri Vartiainen
överingenjörsråd*

*Kristina Björkvall
förvaltningssekreterare*

Ansökningar om patent och nyttighetsmodellrätt för uppfinningar riktas i Finland till Patent- och registerstyrelsen (PRS). PRS beviljar skydd om uppfinningen enligt ansökningen är ny och innehar uppfinningshöjd i förhållande till den teknik som varit känd på ansökningsdagen. I fråga om nyttighetsmodellrätt tillämpas då lägre krav på uppfinningshöjd än i patentärenden. Om villkoren för beviljande av skydd inte uppfylls förkastas ansökningen antingen direkt på tjänstens vägnar eller på yrkande av någon som önskar förhindra att ensamrätt beviljas. PRS:s beslut kan överklagas i besvärsnämnden, som är ett fristående besvärsorgan avskilt från PRS:s övriga organisation.

Den som är missnöjd med besvärsnämndens beslut kan söka ändring i högsta förvaltningsdomstolen (HFD), som årligen handlägger ett tjugotal patent- och nyttighetsmodellrättsärenden. Dessa avgörs i en specialsammansättning med den ordinära sammansättningen på fem förvaltningsråd plus två överingenjörsråd, som representerar den tekniska sakkunskapen.

I de patent- och nyttighetsmodellrättsärenden som HFD handlägger gäller det vid

sidan om vissa formella frågor vanligen att avgöra om uppfinningen är tillräckligt ny och innehar tillräcklig uppfinningshöjd för att beviljas patent eller nyttighetsmodellrätt. I princip beaktas då teknik som blivit känd var som helst i världen. På grund av det absoluta kravet på nyhet och uppfinningshöjd kan nya nyhetshinder presenteras under hela handläggningen och sökanden kan likaså begränsa sin ansökan i alla instanser HFD inberäknad, vilket är rätt ovanligt i högsta besvärinstans.

Finland har 1.10.1980 anslutit sig till konventionen om patentsamarbete (PCT), och patentärendenas internationella karaktär syns också däri, att en betydande del av de patentansökningar som görs här baserats på internationella PCT-ansökningar. Det är också vanligt, att patentsökanden till stöd för sin uppfinnings patenterbarhet åberopar patent som beviljats på uppfinningen i andra länder.

Dessutom har Finland sedan 1.3.1996 varit medlem av Europeiska patentkonventionen (EPC). Patent som gäller Finland beviljas således också av Europeiska patentverket (EPO), vilket har minskat de nationella patentansökningarna och också patentbesvärens antal i HFD. Finlands medlemskap i EPO har också väckt diskussion om vilken betydelse EPO:s beslut och rättspraxis har för handläggningen av nationella ansökningar, med beaktande av att vår patentlagstiftning har harmoniserats att motsvara EPC. ■

Verksamheten

Förvaltningsdomstolsdagen. I november ordnade högsta förvaltningsdomstolen sin traditionella förvaltningsdomstolsdag. Temat för den gemensamma debatten för högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna var förvaltningsprocessens allt mer internationella natur.

Likaså förekom andra gemensamma kurser och kontakter med de regionala förvaltningsdomstolarna. Bland annat kom föredragande från förvaltningsdomstolarna till högsta förvaltningsdomstolen för att studera behandlingen av planläggningsmål.

Internationellt samarbete. I maj ord-

nade sammanslutningen för de högsta förvaltningsdomstolarna inom Europeiska unionen sin generalförsamling hos högsta förvaltningsdomstolen. I mötet deltog presidenterna från de högsta förvaltningsdomstolarna i de femton EU-länderna och företrädare för Europeiska gemenskapernas domstol.

Sammanslutningens namn är på engelska Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union och på franska Associa-

I november hölls en gemensam debatt för högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna.

Kinas viceminister för juridiska ärenden fru Liu Yang med följe kom på besök i april.

tion des Conseils d'État et des Juridictions administratives suprêmes de l'Union européenne. Presidenten vid högsta förvaltningsdomstolen Pekka Hallberg var sammanslutningens ordförande under verksamhetsåret.

Företrädare för ett antal andra utländska domstolar och rättsliga myndigheter bekantade sig likaså med högsta förvaltningsdomstolens verksamhet. De nära kontakterna upprätthölls till Sveriges högsta förvaltningsdomstol Regeringsrätten. Under verksamhetsåret stod Regeringsrätten i tur att besöka högsta förvaltningsdomstolen.

Likaså besökte representanter

Besök av företrädare från Regeringsrätten i oktober. Från vänster, förvaltningsrådet i högsta förvaltningsdomstolen Olof Olsson tillsammans med ordförande Hans Ragnemalm och ledamoten Leif Lindstam från Regeringsrätten.

I maj sammanträdde generalförsamlingen för de högsta förvaltningsdomstolarna inom Europeiska unionen hos högsta förvaltningsdomstolen.

för högsta förvaltningsdomstolen många utländska domstolar och deltog i internationella seminarier och möten. Den globala sammanslutningen för de högsta förvaltningsdomstolarna, AIHJA, samlades till en kongress i Senegals huvudstad Dakar, som för första gången ordnades i Afrika söder om Sahara. Temat var de mänskliga rättigheterna i förvaltningsdomstolarna. Sammanslutningens namn är på

franska Association Internationale des Hautes Juridictions Administratives och på engelska International Association of Supreme Administrative Jurisdictions.

Utlåtanden. Utlåtande i ett stort antal fall begärs årligen av högsta förvaltningsdomstolen, särskilt i frågor som gäller lagstiftning inom förvaltningen. Dessa utlåtanden finns publicerade i årsboken.

De utlåtanden som gavs år 2001 gällde bland annat lagen om riksdagens justitieombudsman, Århuskonventionen om rätt till information och deltagande i miljöfrågor, mentalvårds-

lagen, disciplin, tvångsmedel och straffrättsliga påföljder när det gäller civiltjänstgörare, ett betänkande av domarutbildningskommissionen, lagen om offentlig upphandling, tjänstemannaförordningen, ett betänkande av språklagskommittén, förvaltningslagen, förvaltningsprocesslagen och ett förslag om att utveckla bedömningen av skälig avkastning av nätverksamhet. ■

Organisation och personal

Som domare vid högsta förvaltningsdomstolen tjänstgör presidenten och 20 förvaltningsråd. De kan kompletteras av extraordinarie förvaltningsråd. President för högsta förvaltningsdomstolen är sedan 1993 juris doktor Pekka Hallberg.

Inom högsta förvaltningsdomstolen arbetar ca 40 föredragande och ca 40 medlemmar av den övriga personalen. Kansliet förestås av kanslichef Sakari Vanhala.

Högsta förvaltningsdomstolen har tre avdelningar. Första avdelningen har bland

annat hand om bygg-, kommunal- och tjänstemannamålen, andra avdelningen sköter skatte- och konkurrensmålen och tredje avdelningen social-, utlännings- och miljömålen. Avdelningarna är emellertid inte specialiserade bara på vissa grupper av ärenden, utan de kan behandla alla slags mål. Det sammanlagda antalet olika grupper av ärenden är omkring 180.

Lagskipningsmålen avgörs på föredragning i avdelningarnas sammanträden i normal sammansättning med fem domare.

Utöver de lagfarna ledamöterna deltar två sakkunnigråd för respektive område i behandlingen av sådana mål som avses i vattenlagen och miljövårdslagen och sådana mål som gäller patent, nyttighetsmodeller och kretsmönster till integrerade kretsar.

Tre ledamöter kan fatta beslut om avslag av ansökan om besvärstillstånd. Principiellt viktiga lagskipningsmål kan avgöras i hela avdelningens sammanträde, så kallat avdelningsplenum, eller i högsta förvaltningsdomstolens plenum.

Avdelningssekreterare Anne Sahlman (sittande på bilden) och notarie Ritva Ingman arbetar på första avdelningens kansli. Till exempel för planläggningsmålen behövs ett stort antal kartor.

Avdelningssekreterare Nina Johnsson (till vänster på bilden) och registrator Eeva Väänänen-Silén betjänar kunder i registratorskontoret.

När ett lagskipningsärende blir anhängigt vid högsta förvaltningsdomstolen ansvarar avdelningens notarie och avdelningssekreterare för det första stadiet i målets beredning, framför allt skaffar de fram förklaringar och genmälen. Före sammanträdet utreder föredraganden målets faktiska och rättsliga omständigheter och ger ett förslag till avgörande. Efter den föredragandes muntliga och skriftliga redogörelse överlägger domarna och fattar sitt avgörande under sammanträdet.

För att utreda fakta kan högsta förvaltningsdomstolen förrätta syn eller hålla muntlig förhandling. Syn förrättas närmast i sådana mål som gäller miljön.

Högsta förvaltningsdomstolens personal 31.12.2001

Presidenten och de övriga domstolsledamöterna

President Pekka Hallberg.

*Förvaltningsråden Timo Silenti, Ahti Rihto, Erkki Onikki, Ilmari Ojanen, Olof Olsson, Ismo Talikka, Ritva Koljonen, Esa Aalto, Pirkko Ignatius, Lauri Tarasti, Pirkko Lundell, Hannu Koskinen, Raimo Anttila, Tuulikki Keltanen, Marita Liljeström, Olli Nykänen, Heikki Karapuu, Pekka Vihervuori, Marjatta Kaján, Heikki Kanninen, *extraordinarie förvaltningsråd* Niilo Jääskinen.*

Förvaltningsråd på viss tid under året var dessutom Ilkka Pere under tiden 1.1-30.9.2001.

Miljösakkunnigråden Pertti Vakkilainen, Pentti Hannonen, Ilkka Hirsto, Heikki Kiuru, Pertti Seuna, Pertti Eloranta, Janne Hukkinen, Juha Kämäri.

Överingenjörsråden Karri Vartiainen, Pentti Uuspää, Tapani Jokinen, Allan Johansson, Matti Kleimola.

Presidenten är ordförande för första avdelningen. Ordförande för andra avdelningen den 31.12.2001 var förvaltningsrådet Ahti Rihto och ordförande för tredje avdelningen var förvaltningsrådet Timo Silenti.

Föredragande

Kanslichef Sakari Vanhala.

Referendarieråden Ilkka Pere, Marianne Båsk, Liisa Hyvärinen, Ilpo Havumäki, Paula Tenkanen, Tapio Kuosma, Marina Äimä, Matti Metsäranta, Tuulia Riikonen, *äldre förvaltningssekreterare* Kai Träskelin, Leena Halila (tjänstledig), Kari Honkala, Matti Halen (tjänstledig), Eila Rother (tjänstledig), Hannu Ranta, Irma Telivuo, Marja-Terttu Savolainen, Anne Niemi (tjänstledig), *förvaltningssekreterare* Raimo Viitasaari, Marjo Snellman, Kari Nieminen, Anneli Tulikallio, Liisa Tähtinen (tjänstledig), Marja-Liisa Judström, Irene Mäenpää, Arja Niemelä, Marja Leena Kempainen, Kristina Björkqvall, Hannele

Klemettinen, Kari Tornikoski (tjänstledig), Mikko Rautamaa, Leo Kaasinen, Riitta Kreula, Riitta Mutikainen, Marita Eeva, Päivi Pietarinen (tjänstledig), *visstidsförordnade förvaltningssekreterare* Satu Heikkilä, Petri Leinonen, Aila Linnakangas, Maija-Liisa Marttila, Jaana Moilanen, Elisabeth Vuorenhela.

Marja Ihto, *administrativ sekreterare*, arbetade som föredragande under året 2001.

Övrig personal

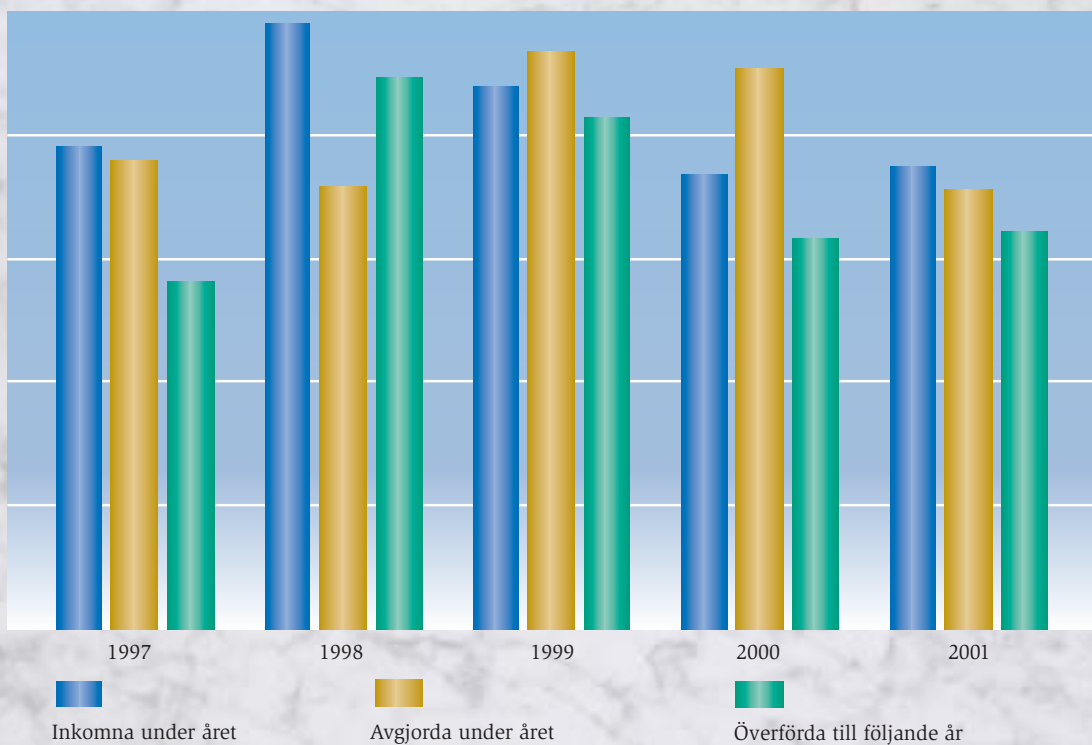
Informationschef Timo Ahvenniemi, *adb-jurist* Pekka Tuominen, *informationsexpert* Marja Halttunen (tjänstledig), *registrator* Eeva Väänänen-Silén, *notarier* Ritva Ingman, Vuokko Kantanen, Paula Kilponen, Carita Rostiala, Marjatta Räsänen, Satu-Maarit Tarkkanen, *ekonomisekreterare* Marja Klaavo, *adb-planerare* Minna Ronkainen, *avdelningssekreterare* Liisa Hartikainen, Nina Johnsson, Soili Palmu, Anne Sahlman, Sinikka Savolainen, Kaarina Tallberg, Elina Tukiainen, *byråsekreterare* Merja Ahlfors, Tuula Harkio, Pirkko Heikkinen, Mirja Johansson, Heli Kalajainen, Liisa Martikainen, Henna Mäkinen, Elisa Nousiainen, Christina Nyberg, Terttu Näsänen, Tarja Piho, Maarit Romppanen, Anneli Ronimus, Piia Ronkainen, Suvi Seppälä, Marja Tiuhonen, Eila Viitaniemi, Raija Vuori, *vaktmästarchef* Kari Joutsenlahti, *expeditionsvakter* Anssi Kaikko, Timo Rousku, Tapani Ruostela, *projektsekreterare* Jani-Matti Isoviita. ■

Statistik

Arbetsläget åren 1986-2001

	Inkomna under året	Avgjorda under året	Överförda till följande år
1986	6130	6163	3367
1987	6367	6465	3269
1988	5739	5894	3116
1989	5285	5377	3024
1990	5219	5068	3183
1991	5435	5520	3108
1992	7118	5434	4807
1993	7147	6132	4903
1994	6523	7302	4059
1995	4807	5909	2948
1996	4377	4526	2756
1997	3910	3852	2772
1998	4904	3565	4441
1999	4372	4701	4094
2000	3691	4574	3183
2001	3752	3612	3281

Utvecklingen av arbetsläget åren 1997-2001

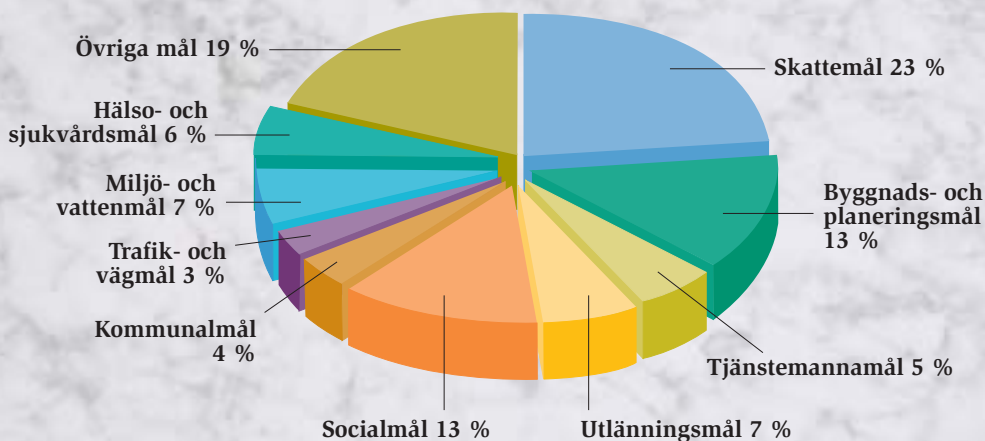
Inkomna mål enligt rättsområde åren 1998-2001

Besvärsmål	Antal				% av besvären			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Skattemål	977	927	921	803	21	24	28	23
Byggnads- och planeringsmål	403	380	317	457	9	9	10	13
Tjänstemannamål	327	192	168	181	7	5	5	5
Utlänningsmål	145	152	148	228	3	4	4	7
Socialmål	243	419	472	460	5	10	14	13
Kommunalmål	217	196	178	131	5	5	5	4
Trafik- och vägmål	98	90	71	108	2	2	2	3
Miljö- och vattenmål	231	244	211	228	5	6	6	7
Natura	1241	0	0	0	28	0	0	0
Sametingsmål	0	657	0	0	0	17	0	0
Hälso- och sjukvårdsmål	202	178	162	193	4	4	5	6
Övriga mål	495	580	689	657	11	14	21	19
Besvärsmålen sammanlagt	4579	4015	3337	3446	100	100	100	100

Ansökningsmål	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Återbrytande	250	284	271	216	77	79	77	71
Återställande av försutten fatalietid	34	24	43	52	10	7	12	17
Annat	41	49	40	38	13	14	11	12
Ansökningsmålen sammanlagt	325	357	354	306	100	100	100	100

Alla mål sammanlagt   4904   4372   3691   3752

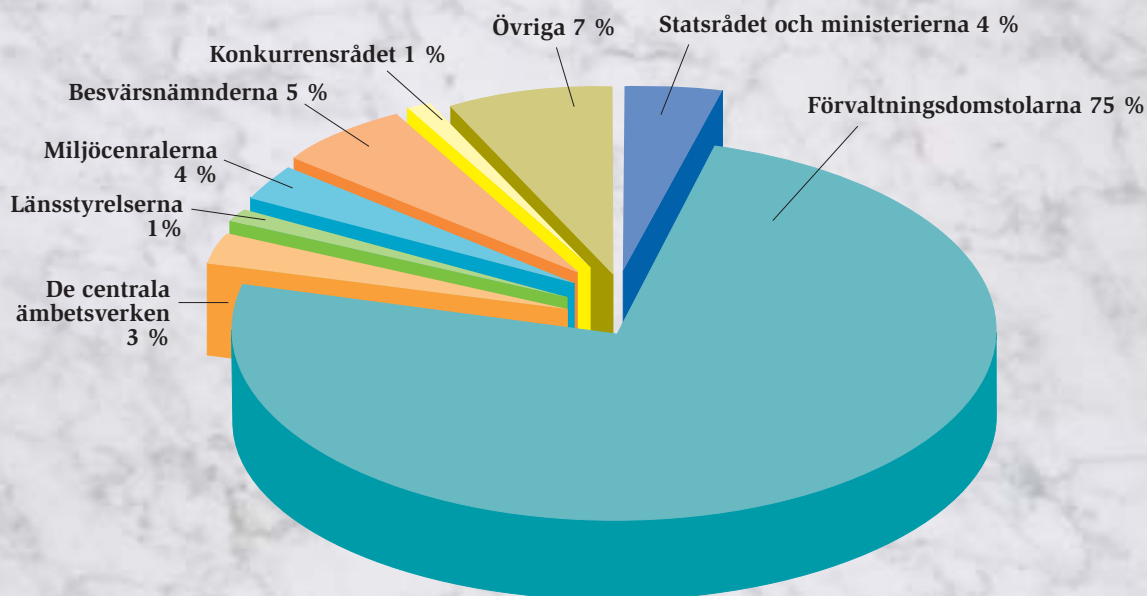
Inkomna mål enligt rättsområde år 2001

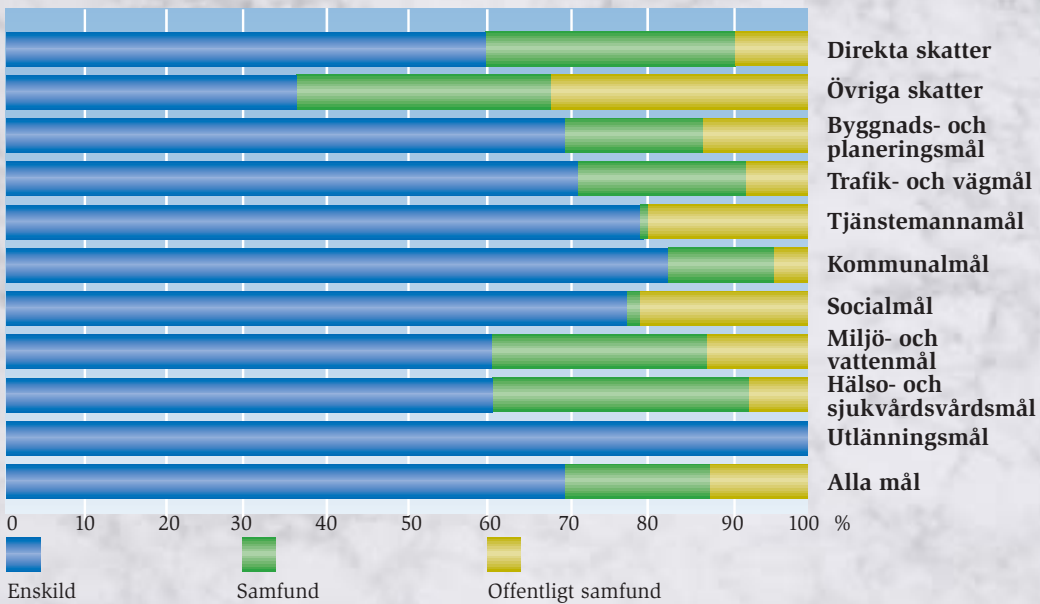
Inkomna mål enligt myndighet åren 1997-2001

	1997	1998	1999	2000	2001
Statsrådet och ministerierna	347	1466	262	213	160
Förvaltningsdomstolarna	2281	2362	2446	2605	2798
Vattenöverdomstolen	77	43	51	0	1
De centrala ämbetsverken	204	125	129	100	105
Länsstyrelserna	57	26	28	26	47
Miljöcentralerna	215	230	205	133	109
Besvärnämnderna				192	216
Konkurrensrådet				41	45
Övriga	729	652	587	381	271
Sammanlagt	3910	4904	3708	3691	3752

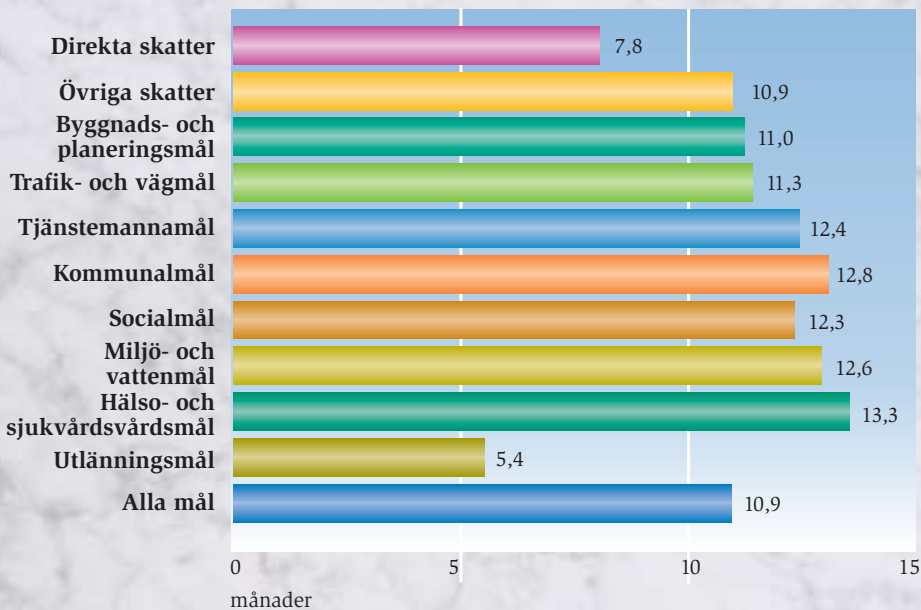
Inkomna mål enligt myndighet år 2001

Inkomna mål enligt ändringssökande år 2001

Målen genomsnittliga behandlingstid år 2001

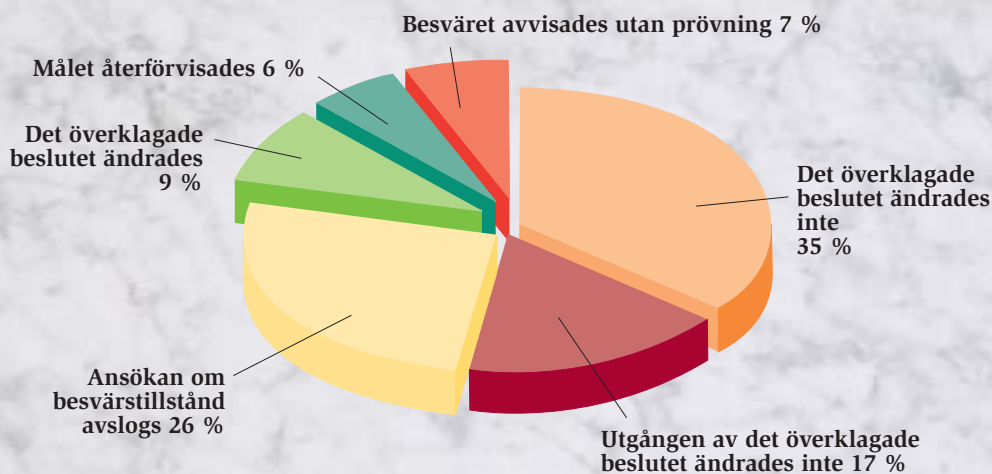

Utgången av avgjorda mål

%

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
1. Beslutet i besvärsmål ändras inte (vare sig utgång eller motivering)	44,1	26,8	29,5	26,6	27,3	33,0	27,5
2. Utgången av beslutet i besvärsmål ändras inte (men väl motiveringen)	18,5	21,0	19,3	16,0	24,3	26,4	17,0
3. Beslutet i besvärsmål ändras (även utgången)	10,6	9,3	9,4	8,8	8,5	4,9	8,1
4. Ansökan om besvärstillstånd avslås	9,0	21,0	20,8	28,2	22,1	17,2	26,1
5. Besvärsmålet återförvisas	7,5	7,9	7,6	4,8	5,5	6,0	5,6
6. Extraordinärt ändringssökande bifalls	1,1	0,6	1,2	0,9	1,1	0,7	0,8
7. Extraordinärt ändringssökande förkastas	3,0	5,9	4,9	6,6	5,0	4,7	6,1
8. Målet överförs till regeringen	0,5	0,3	0,3	0,2	0,1	0,0	0,0
9. Målet överförs till annan myndighet	0,2	0,1	0,3	0,7	0,3	0,3	0,2
10. Målet förfaller							2,0
11. Högsta förvaltningsdomstolen avvisar målet utan prövning	5,5	7,1	6,7	7,2	5,8	6,8	6,6

Utgången av avgjorda mål år 2001

Mål anhängiga i slutet av år 2001 enligt ankomstår

	1996	1998	1999	2000	2001	Anhängiga i slutet av året
Besvär	2	5	31	360	1568	1966
Besvärstillstånd	0	2	20	243	806	1071
Partiellt besvärstillstånd	0	0	0	0	1	1
Återbrytande	0	0	3	40	141	184
Återställande av försutten fatalietid	0	0	0	11	22	33
Klagan	0	0	0	3	16	19
Annan ansökan	0	0	0	3	4	7
Sammanlagt	2*	7	54	660	2558	3281

* Förhandsavgörande i målen har begärts av Europeiska gemenskapernas domstol.

Arbetsstatistik för högsta förvaltningsdomstolen år 2001

	Överförda från föregående år	Inkomna under året	Avgjorda under året	Det överklagade beslutet fastställdes	Det överklagade beslutet ändrades	Målet återförvisas	Besvären lämnas utan prövning	Målet har förfallit	Avförda ur diariet	Anhängiga i slutet av året
A. Enligt rättsområde										
Medborgerskap	18	23	31	23		7		1		10
Ålands självstyrelse	37	27	38	14	8	3	4		1	25
Asyl- och flyktingmål	35	79	87	60	3	9	11	4	1	26
Övriga utlänningsmål	44	172	108	82	8	13	4	1		110
Övriga statsrättsliga mål		1	1				1			
Sametingsval	9	1	10	9				1		
Befrielse från avgifter	4	15	12	11			1			7
Återbetalning av förmån och skadestånd	5	3	3	3						5
Handlingars offentlighet	29	35	42	20	2	15	4	1	2	20
Datasekretess	7	8	10	6	1		3			5
Civilrättsliga juridiska personer	3	3	4	2			2			2
Förvaltningsklagan	2	2	1				1			3
Övriga allmänna förvaltningsmål	14	19	15	11	1		1	2		18
Statsunderstöd enligt prövning	5	2	6	5				1		1
Allmän rättshjälp	4	5	2	2						7
Arbetsavtals- och tjänsteförhållande (statstjänstemän)	32	41	44	37	4		2	1	1	28
Löner, arbetstid och semester (statstjänstemän)	8	17	14	12	1			1		11
Disciplin (statstjänstemän)	7	6	9	8			1			4
Övriga tjänstemannamål (statstjänstemän)	24	17	25	20	1	3	1			16
Kommunalval		10	9	7	2					1
Kommunindelning	1	2								3
Kommunala stadgor	3	1								4
Beslut av kommunfullmäktige	82	45	71	65	3		2	1		56
Beslut av kommunstyrelse	51	32	50	42	5	1	2			33
Beslut av kommunala nämnder	47	27	38	29	6	1	2			36
Arbetsavtals- och tjänsteförhållande (kommunala tjänsteinnehavare)	105	79	99	86	9	2	2			85
Löner, arbetstid och semester (kommunala tjänsteinnehavare)	23	24	24	12	11	1			1	24
Disciplin (kommunala tjänsteinnehavare)	8	13	7	6	1					14
Samarbete mellan kommuner	17	13	16	10	4		2			14
Övriga kommunalmål	10	6	7	6	1				1	8

	Överförda från föregående år	Inkomna under året	Avgjorda under året	Det överklagade beslutet fastställdes	Det överklagade beslutet ändrades	Målet återförvisas	Besvären lämnas utan prövning	Målet har förfallit	Avförda ur diariet	Anhängiga i slutet av året
Kyrkorätt	18	38	26	17	2	1	4	2		30
Pensionsmål	1	8	4	2			2			5
Folkbokföring	3	1	3	1						1
Förnamn och tillnamn	1	2	1	1						2
Övriga mål som gäller befolkningsförvaltningen	1									1
Skjutvapen	14	29	27	24	2	1				16
Allmän ordning, offentliga nöjen	4	8	7	4	1		2		1	4
Regionplan och generalplan	151	79	104	53	13	22	14	2	1	125
Stadsplan och tomtindelning	41	15	36	29	3		3	1		20
Byggnadsplan	18	14	15	10			4	1	1	16
Strandplan	29	18	27	17	3	5	1	1	1	19
Övriga planläggningsmål	1	3	1		1					3
Byggnadsstadga	1		1		1					
Bygglov	55	22	56	43	9	1	3		1	20
Övriga tillstånd som gäller byggande	25	7	20	11	5	1	2	1		12
Undantags- och styckningstillstånd	84	69	89	71	3	4	8	3	1	63
Byggnadstillsyn och olovlig byggverksamhet	25	25	29	20	4		5			21
Rivning av byggnad		1	1	1						
Skydd av byggnad	11	6	14	11	2		1			3
Inlösningsförfarande enligt byggnadslagen	2	1								3
Övriga byggmål	20	3	14	13			1			9
Landskapsplan (MBL)		1	1				1			
Generalplan (MBL)		13								13
Detaljplan (MBL)	3	35	7	4			1	2		31
Stranddetaljplan (MBL)		8								8
Övriga mål som gäller markanvändning och byggande (MBL)		1	1				1			
Tomtindelning (MBL)		4	1				1			3
Gator och allmänna områden (MBL)		3								3
Inlösning enligt plan (MBL)		1								1
Skydd av byggnad (MBL)		3	1	1					1	3
Bygglov (MBL)	7	46	7	3	2		1	1	2	44
Bygglov på områden i behov av planering (MBL)	1	9								10
Underhåll av byggnader, miljövård etc. (MBL)		2	2	1			1			

	Överförda från föregående år	Inkomna under året	Avgjorda under året	Det överklagade beslutet fastställdes	Det överklagade beslutet ändrades	Målet återförvisas	Besvären lämnas utan prövning	Målet har förfallit	Avförda ur diariet	Anhängiga i slutet av året
Åtgärdstillstånd (MBL)	1	17	1					1		17
Rivningslov (MBL)		2	1	1						1
Tillstånd för miljöåtgärder (MBL)		5	2	2						3
Typgodkännande (MBL)		2	2					2		
Undantag (MBL)	6	66	11	6	2			3		61
Byggnadstillsyn (MBL)		5								5
Vite och tvångsutförande i byggmål (MBL)		4								4
Övriga byggmål (MBL)		1								1
Gata och byggnadsplaneväg	9	2	7	7						4
Vatten och avlopp	4	2	4	4						2
Avloppsavgift		7	5	5						2
Övriga mål som gäller kommunalteknik	1	2	2	2						1
Miljöstillstånd	76	69	45	29	11	1	4			100
Förläggningstillstånd	3	1	4	4						
Avfallshantering	19	31	29	20	4	3	2		1	20
Hälsoövervakning	9	11	6	5	1					14
Bullerbekämpning		2								2
Bekämpning av oljeskador	4		4	4						
Terräng- och motorbåtstrafik	3	8	6	6						5
Marktäkt	24	27	29	17	11		1			22
Friluftsliv och camping	2		2	2			1			
Naturskydd	11	8	11	8	2		1			8
Reklamskylt		2								2
Övriga miljömål	5	9	4	4						10
Natura	1	1								2
Djurskydd	2	5	4	3	1					3
Brand- och räddningsväsende, befolkningsskydd		1								1
Bostadsproduktion och -mål		40					1			40
Inlösen	9	3	7	4		2	1			5
Förköpsrätt	5	4	5	5						4
Övriga fastighetsmål	5	3	4	3		1			1	3
Byggnad i vattendrag	19	23	16	8	3	2	3			26
Grundvatten	3	5	2	2						6
Avledande av vatten för användning som vätska	1									1
Avledande av avloppsvatten	10	6	2	2						14
Fiskodling	2	6	3	2	1					5

	Överförda från föregående år	Inkomna under året	Avgjorda under året	Det överklagade beslutet fastställdes	Det överklagade beslutet ändrades	Målet återförvisas	Besvaren lämnas utan prövning	Målet har förfallit	Avförda ur diariet	Anhängiga i slutet av året
Ersättningar	16	9	14	4	9	1				11
Övriga vattenmål	28	21	11	8	2	1				41
Allmän väg	15	12	16	13		3				11
Enskild väg	1		1	1						
Övriga vägmål	1		1	1						
Körkort och yrkeskörkortstillstånd	11	12	12	8	1		3		1	10
Bilskola		3								3
Yrkesmässig motorfordonstrafik	21	40	25	18		3	2	2		36
Böter och andra avgifter i trafiken	9	12	12	10	1		1			9
Järnvägstrafik, sjöfart, luftfart	1	2	1		1					2
Datakommunikation	21	35	37	35	1		1		1	18
Övriga kommunikationsmål	5	2	6	1	1		4			1
Mål som gäller sjömän, flygare osv.	2	2	1	1						3
Hastighets- och viktbegränsningar		2		1						2
Övriga mål som gäller fordon	12	5	4	1		3				13
Bank- och försäkringsverksamhet	7	6	4	3		1				9
Gruvdrift	6	4	4	2			1	1		6
Livsmedelshandel	1		1	1						
Hotell- och restaurangrörelse, serveringstillstånd och minutförsäljning av alkohol	36	90	54	40	6		5	3		75
Näring som idkas av utlänning		1								1
Övrig mål som gäller näringsverksamhet	3	2	3	3						2
Konkurrensrätt, konsumentskydd, priskontroll	58	49	60	33	18	6	2	1	1	46
Övrig kontroll av näringsverksamhet	8	1	3				3		1	5
Bolagsrättslig administration		10	3	2			1			7
Handelsregistret	1	1	1				1			1
Patent och nyttighetsmodell	23	32	20	8	1	10		1		35
Mönsterskydd och varumärke	54	34	58	37	2	17	2		1	29
Övrig ekonomiförvaltning	2	5	5	4	1				1	1
Grundskola och gymnasium	3	15	6	3	1		2			12
Yrkesundervisning	4	4	2	1				1		6
Universitet och högskolor	6	3	6	5	1					3

	Överförda från föregående år	Inkomna under året	Avgjorda under året	Det överklagade beslutet fastställdes	Det överklagade beslutet ändrades	Målet återförvisas	Besvären lämnas utan prövning	Målet har förfallit	Avförda ur diariet	Anhängiga i slutet av året
Utkomststöd	210	273	281	249	5	12	7	8	7	195
Omhändertagande och barnskydd	76	141	122	96	12	5	8	1	2	93
Underhållsbidrag för barn	12	10	8	7			1			14
Specialvård för utvecklingsstörda	8	3	1	1						10
Handikapps-service	68	83	51	35	2	8	6		2	98
Övriga socialbiståndsåtgärder	3	3	4	4						2
Övriga socialmål	7	12	8	4	1		3			11
Folkhälsoarbete	4		2	1	1					2
Mentalvård	47	159	135	128			6	1	5	66
Apoteksväsendet	28	29	39	28		1	1	9		18
Utövande av hälso- och sjukvårdsverksamhet	2	4	3	1		2				3
Livsmedelstillsyn	2	1	2	1		1				1
Övriga hälso- och sjukvårdsmål	12	14	11	5		2	3	1		15
Statsandelar och -stöd för undervisning	6	1	6	4			2			1
Övriga statsandelar och -stöd		1								1
Utveckling av jordbruksproduktionen		1								1
Främjande av skogsbruket	2	6	5	3		1	1			3
Renskötsel	8	4	5	1	1	2	1			7
Jakt och fiske	20	4	11	11						13
Övriga jord- och skogsbruksmål	46	34	40	28		6	6			40
Sysselsättning och arbetslöshet	12	6	10	5			5			8
Lönegaranti	45	48	64	53	3	2	2	4		29
Arbetsarkydd	2	1	2	2						1
Arbetskraftsförvaltning	5	10	12	8	2		2			3
Försvarsförvaltning	13	17	25	18	5		1	1		5
Justitieförvaltning	5	8	7	2	1		4		2	4
Övriga förvaltningsområden	1									1
Fri rättegång	28	17	34	9	3	1	21			11
Övriga mål		1							1	

	Överförda från föregående år	Inkomna under året	Avgjorda under året	Det överklagade beslutet fastställdes	Det överklagade beslutet ändrades	Målet återförvisas	Bevären lämnas utan prövning	Målet har förfallit	Avförda ur diariet	Anhängiga i slutet av året
Beskattning av personlig inkomst	186	330	294	267	17	3	7		6	216
Beskattning av näringsinkomst	111	110	151	135	10	1	5			70
Beskattning av gårdsbruk	4	12	13	13						3
Beskattning av fastighetsinkomst		2								2
Förmögenhetsbeskattning	1	1	1	1						1
Centralskattenämndens förhandsbesked	19	18	27	14	11	1		1		10
Förskottsuppbörd och socialskyddsavgifter	24	57	49	44	3	1		1	1	31
Källskatt	3	1	3	3						1
Övriga inkomst- och förmögenhetsskattemål	11	14	18	17			1			7
Arvs- och gåvoskatt	11	37	31	28	3				1	16
Mervärdesskatt	164	113	167	129	31	4	3		5	105
Tullmål	87	41	18	16	2				2	108
Acciser	27	38	1	11			1			53
Bil- och motorcykelskatt	82	54	29	21	7		1			107
Skatt på motorfordon	4	4	4	4						4
Försäkringspremieskatt	4	2	1	1						5
Stämpelskatt	6	3	7	6	1					2
Överlåtelseskatt	22	22	23	23						21
Lotteriskatt	1		1	1						
Avfallsskatt	1	1	1	1						1
Övriga skatter och avgifter	8	4	7	7						5
Sammanlagt	3187	3752	3612	2779	322	202	237	72	46	3281
B. Enligt rättsmedel										
Bevärr	1935	2166	2120	1531	205	152	173	59	15	1966
Bevärrstillstånd	960	1279	1169	997	87	44	30	11		1071
Partiellt bevärrstillstånd	1	1	1	1						1
Återbrytande	231	216	239	196	19	5	17	2	23	184
Återställande av försutten fatalietid	34	52	51	39	6		6		2	33
Klagan	17	24	21	10	2	1	8		1	19
Annan ansökan	9	14	11	5	3		3		5	7
Sammanlagt	3187	3752	3612	2779	322	202	237	72	46	3281

Mål som inkommit från förvaltningsdomstolarna/länsrätterna åren 1998-2001

	1998	1999	2000	2001
Länsrätterna				
Nyland	946	902	69	6
Åbo och Björneborg	294	398	9	0
Tavastehus	276	250	10	0
Kymmene	109	81	3	0
S:t Michel	66	66	0	0
Kuopio	90	77	0	0
Norra Karelen	79	69	0	0
Vasa	133	142	14	2
Mellersta Finland	113	84	5	0
Uleåborg	167	186	2	0
Lappland	87	90	4	0
Sammanlagt	2360	2345	116	8

	1998	1999	2000	2001
Förvaltningsdomstolarna				
Helsingfors		35	1089	1014
Åbo		29	345	452
Tavastehus		6	293	343
Vasa		6	272	298
Kouvola		1	112	127
Kuopio		6	127	245
Uleåborg		8	150	173
Rovaniemi		4	90	120
Ålands förvaltnings- domstol	16	6	11	18
Sammanlagt	16	101	2489	2790

De regionala förvaltningsdomstolarna och övrig förvaltningslagskipning i lägre instans

Enligt Finlands grundlag är de allmänna förvaltningsdomstolarna högsta förvaltningsdomstolen och de regionala förvaltningsdomstolarna.

Av de 3.752 mål som inlämnades till högsta förvaltningsdomstolen år 2001 gällde 2.798 ärenden, dvs. 75 procent, ändringsökande i de regionala förvaltningsdomstolarnas beslut.

Enligt huvudregeln går besvärsvägen i fråga om förvaltningsmyndigheternas beslut först till de regionala förvaltningsdomstolarna, men i vissa besvärsnämnders beslut skall ändring sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Av målen som inlämnades till högsta förvaltningsdomstolen år 2001 kom till exempel 64 från patent- och registerstyrelsens besvärsnämnd, 52 från social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, 48 från tjänstemannanämnden, 29 från landsbygdsnäringsnämnden och 27 från centralskattenämnden.

Av konkurrensrådets beslut inkom 45 mål till högsta förvaltningsdomstolen år 2001. Under verksamhetsåret antog riksdagen en reform som innebar att målen om konkurrensbegränsning och upphandling från konkurrensrådet och målen från den tidigare marknadsdomstolen skall sammanföras till en nyinrättad marknadsdomstol. Ändring i den nya marknadsdomstolens beslut i konkurrens- och upphandlingsärenden kan sökas hos högsta förvalt-

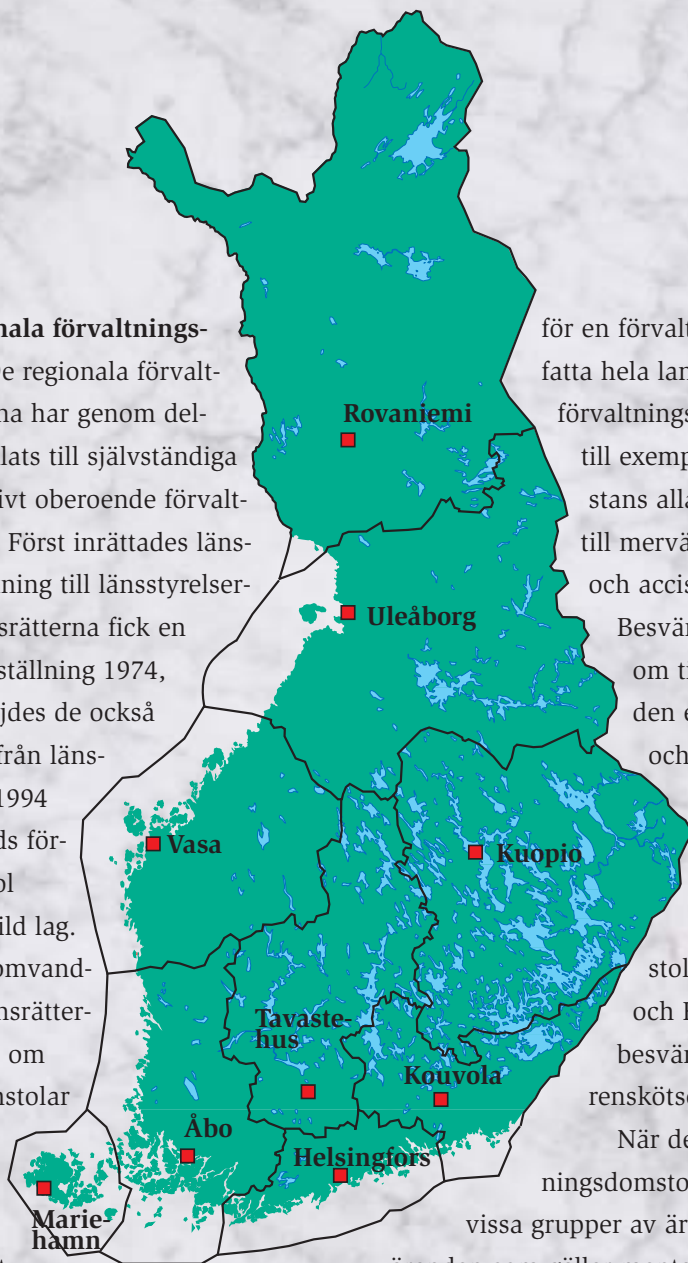
Adressen till Tavastehus förvaltningsdomstol är Rådhusgatan 1.

ningsdomstolen. I ärenden som gäller marknadsföring kan ändring sökas hos högsta domstolen, om den beviljar besvärstillstånd.

De regionala förvaltningsdomstolarna. De regionala förvaltningsdomstolarna har genom delreformer utvecklats till självständiga och administrativt oberoende förvaltningsdomstolar. Först inrättades länsrätterna i anslutning till länsstyrelserna år 1955. Länsrätterna fick en självständigare ställning 1974, och år 1989 skiljdes de också organisatoriskt från länsstyrelserna. År 1994 inrättades Ålands förvaltningsdomstol genom en särskild lag.

År 1999 omvandlades de elva länsrätterna genom lagen om förvaltningsdomstolar till åtta regionala förvaltningsdomstolar, nämligen förvaltningsdomstolarna i Helsingfors, Tavastehus, Kouvola, Kuopio, Uleåborg, Rovaniemi, Åbo och Vasa.

De regionala förvaltningsdomstolarnas domkretsar består av ett eller flera landskap enligt lagen om landskapsindelningen. I vissa grupper av ärenden kan också domkretsen

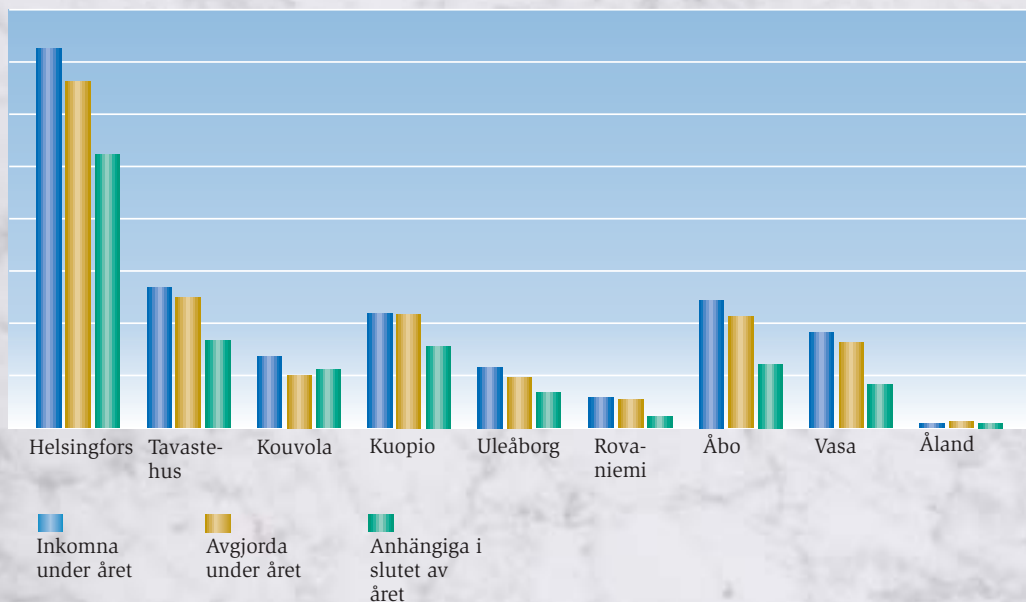

för en förvaltningsdomstol omfatta hela landet. Helsingfors förvaltningsdomstol behandlar till exempel som första instans alla mål i anslutning till mervärdesskatter, tullar och acciser och alla asylmål. Besvär som gäller beslut om tillstånd och ålägganden enligt vattenlagen och miljövårdslagen är koncentrerade till Vasa förvaltningsdomstol, medan förvaltningsdomstolarna i Uleåborg och Rovaniemi behandlar besvaren som gäller renskötsel.

När de regionala förvaltningsdomstolarna behandlar vissa grupper av ärenden, såsom ärenden som gäller mentalvård och omhändertagande av barn, bistår ett sakkunnigråd för respektive område de lagfarna ledamöterna under handläggningen. Också när ärenden enligt vattenlagen och miljövårdslagen behandlas i Vasa förvaltningsdomstol bistås de lagfarna ledamöterna av sakkunnigråd. ■

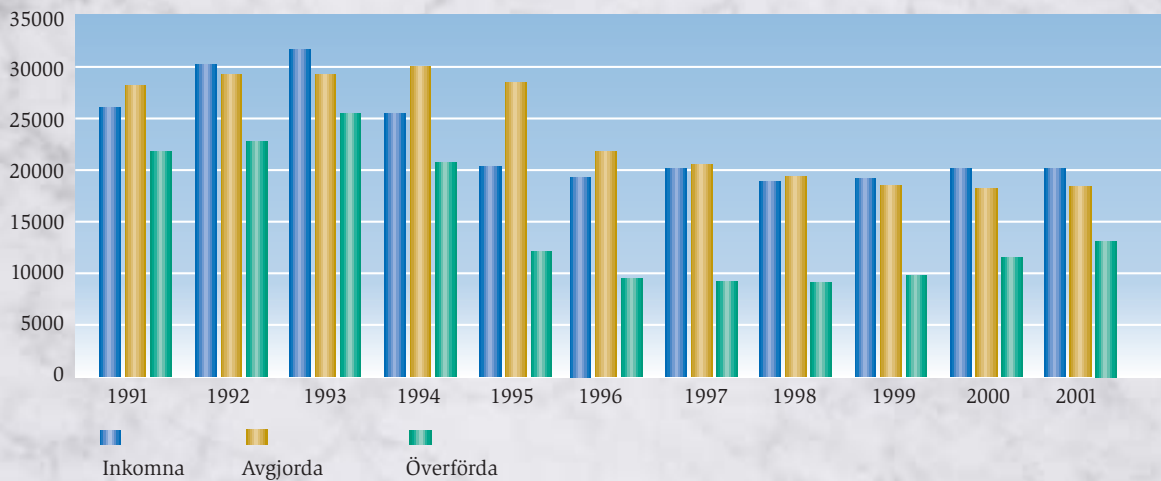
Arbetsstatistik för förvaltningsdomstolarna år 2001

	Anhängiga i början av året	Inkomna under året	Avgjorda under året	Undanröjda under året	Anhängiga i slutet av året	Ändring +/-
Helsingfors	4774	7374	6744	85	5319	+ 545
Tavastehus	1605	2807	2619	9	1784	+ 179
Kouvola	864	1477	1099	1	1241	+ 377
Kuopio	1666	2303	2299	11	1659	-7
Uleåborg	596	1278	1096	1	777	+ 181
Rovaniemi	247	686	626	7	300	+ 53
Åbo	989	2547	2222	8	1306	+ 317
Vasa	794	1929	1735	35	953	+ 159
Åland	115	87	112	0	90	-25
Sammanlagt	11650	20488	18552	157	13429	+ 1779

Uppgifterna har meddelats av förvaltningsdomstolarna.

Utvecklingen av arbetsläget i länsrätterna/förvaltningsdomstolarna åren 1991-2001

*Redigering: Timo Ahvenniemi
Översättning: Inga Ohlson
Layout: Adplus Oy
Fotografier: Rauno Träskelin och Risto Laine
Tryck: F. G. Lönnberg*

HÖGSTA
FÖRVALTNINGS-
DOMSTOLEN

*Unionsgatan 16
00130 Helsingfors
Telefon (09) 185 31
Fax (09) 185 3382
www.hfd.fi*